

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Presteren op vreemde bodem: Een onderzoek naar sociale hulpbronnen en de leeromgeving als studiesuccesfactoren voor niet-westerse allochtone studenten in het Nederlandse hoger onderwijs (1997-2010)

Wolff, R.P.

Publication date
2013

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Wolff, R. P. (2013). *Presteren op vreemde bodem: Een onderzoek naar sociale hulpbronnen en de leeromgeving als studiesuccesfactoren voor niet-westerse allochtone studenten in het Nederlandse hoger onderwijs (1997-2010)*. [, Universiteit van Amsterdam].

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

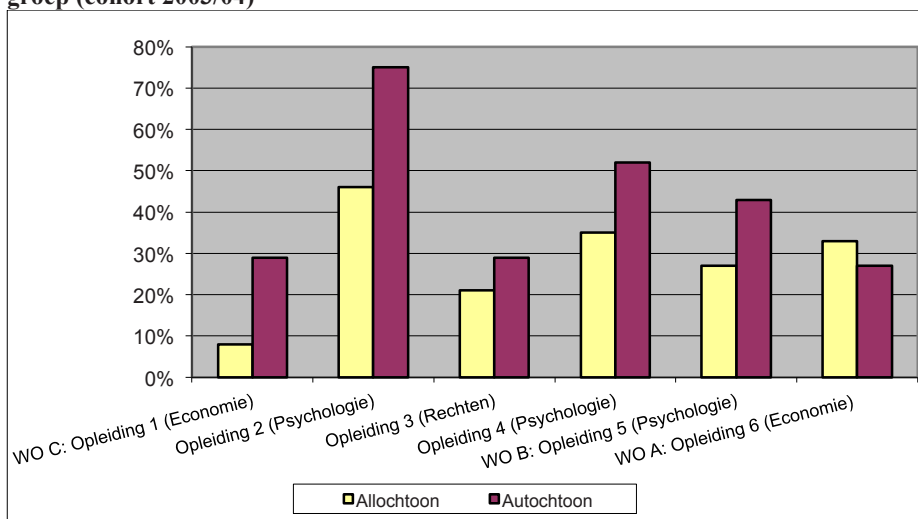
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Bijlage 2 Toelichting selectie casestudies hoofdstuk 6

Wolff, Severiens & De Crom (2008, p.45): verschillen in studievoortgang tussen wo-opleidingen

Onderstaande afbeelding geeft voor zes wo-opleidingen weer wat de verschillen in studievoortgang zijn tussen allochtone en autochtone studenten. Per opleiding is berekend hoeveel procent van de allochtone en autochtone studentengroepen na 1 jaar nominaal studeert (60 ECTS heeft behaald).

Figuur 1 Percentage studenten met 60 ECTS na 1 jaar, per opleiding en etnische groep (cohort 2003/04)

Bron: Wolff, Severiens & De Crom, 2008

Uit de figuur wordt duidelijk dat studievoortgangverschillen tussen allochtone en autochtone studenten variëren naar opleiding. Bij vrijwel alle opleidingen doen autochtone studenten het (veel) beter, met uitzondering van opleiding 6 – een economieopleiding- waar allochtone studenten vaker nominaal studeren dan autochtone studenten.

Drie van bovenstaande opleidingen zijn door Severiens, Wolff en Rezai (2006) nader bekeken. Hun onderzoek was erop gericht elementen binnen een leeromgeving te vinden die de studievoortgang van allochtone studenten stimuleren. De geselecteerde opleidingen zijn opleiding 6 (betere prestaties van allochtone respondenten) en opleiding 1 en 5 (sterk vertraagde studievoortgang van allochtone studenten).

Er is overwogen om opleiding 2 in het onderzoek mee te nemen omdat a) allochtone studenten het relatief goed doen in vergelijking tot allochtone

studenten van andere opleidingen en b) omdat er een groot verschil is met de veel beter presterende autochtone studenten. Echter, omdat deze opleiding volledig volgens het PGO-model werkt, zouden conclusies kunnen worden ‘afgeschoven’ op deze zeer specifieke leeromgeving. In het onderzoek draaide het erom kenmerken van opleidingen te vinden die herkenbaar zijn voor de andere opleidingen.

Tot slot wordt in Tabel 1 de respons voor de drie geselecteerde opleidingen gegeven. Alle eerstejaars is een mail gestuurd met het verzoek aan het onderzoek deel te nemen, waarbij is verzocht om aan de opleiding toestemming te geven het aantal behaalde ECTS na jaar 1 door te geven aan de onderzoekers. Op basis van informatie van de contactpersonen op de opleidingen is ervan uitgegaan dat in totaal 75% van de studenten de e-mail oproep gezien heeft. In de laatste kolom staat de response per opleiding en etnische groep weergegeven.

Tabel 1   Respons in het wo naar opleiding en etnische afkomst

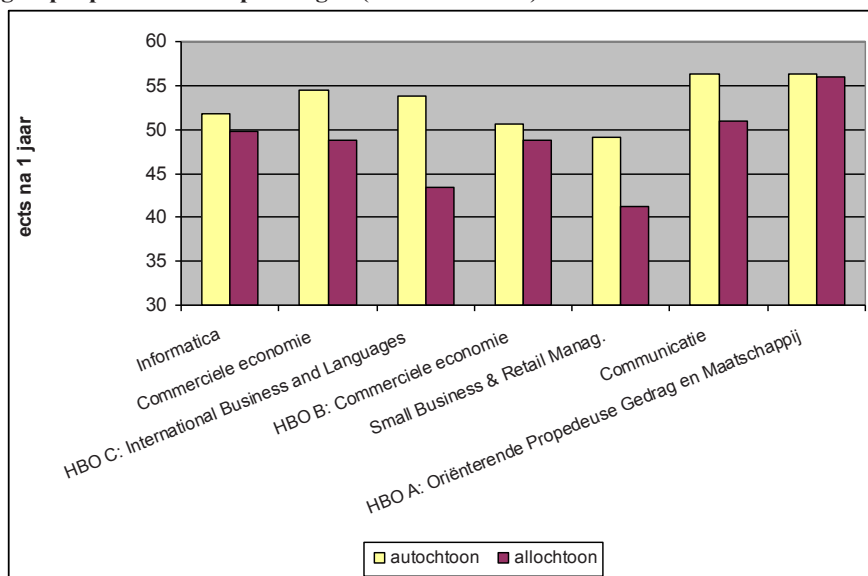
		Aantal respondenten	Totaal aantal 1 ^e jrs. (schatting)	75% van Totaal	Respons van 75%
Wo A (Economie)	Allochtoon	13	45	34	39%
	Autochtoon	29	130	98	30%
Wo B (Psychologie)	Allochtoon	22	100	75	29%
	Autochtoon	103	400	300	34%
Wo C (Economie)	Allochtoon	17	40	30	57%
	Autochtoon	28	160	120	23%

Severiens, Wolff & Rezai (2006, p.128): verschillen in studievoortgang tussen hbo-opleidingen

In figuur 2 worden voor zeven hbo-opleidingen het gemiddeld aantal behaalde eerstejaarsstudiepunten gepresenteerd van de groepen autochtone en allochtone studenten. Bij alle opleidingen behaalt de groep autochtone studenten gemiddeld meer studiepunten dan de groep allochtone studenten. Bij de ene opleiding is het verschil echter kleiner dan bij de andere opleiding. Drie van de zeven opleidingen zijn geselecteerd voor verder onderzoek om erachter te komen welke elementen in de leeromgeving stimulerend zijn voor de studievoortgang van allochtone studenten. De opleiding Oriënterende Propedeuse Gedrag en Maatschappij (een gezamenlijke propedeuse van vier opleidingen) is geselecteerd omdat de hier kleinste studievoortgangverschillen tussen allochtone en autochtone studenten voorkomen. De opleiding International Business and Languages valt juist weer op vanwege de grote

verschillen. Een van de opleidingen Commerciële Economie is gekozen omdat hier de algemene trend wordt gevolgd dat allochtone studenten minder studievoortgang boeken dan autochtone studenten en het aantal respondenten groot was (142 autochtonen, 42 allochtonen).

Figuur 2 Gemiddeld aantal behaalde studiepunten in het eerste jaar, per etnische groep op zeven hbo-opleidingen (cohort 2004/05).

Bron: Severiens, Wolff & Rezai, 2006

Tot slot geven wordt in Tabel 2 de respons voor de drie geselecteerde opleidingen gegeven. Alle eerstejaars is een mail gestuurd met het verzoek aan het onderzoek deel te nemen, waarbij is verzocht om aan de opleiding toestemming te geven het aantal behaalde ECTS na jaar 1 door te geven aan de onderzoekers. De respons van autochtone studenten van hbo A en C is laag. Toch is besloten om bij deze opleidingen casestudies uit te voeren. Bij hbo A omdat de uitkomsten (nauwelijks verschil in aantal behaalde ECTS) te opvallend waren om deze te negeren. Bij hbo C omdat het verschil in behaalde ECTS het grootst is en de respons van allochtone studenten hoog was.

Ter controle achteraf is met behulp van hbo-raad data gekeken wat het rendement na 5 jaar is voor de cohorten 2004/05 van de drie opleidingen voor voltijdstudenten met een in Nederland gevolgde vooropleiding (mbo-, havo- of vwo) (tabel 3).

Tabel 2   Respons in het hbo naar opleiding en etnische afkomst

		Aantal respondenten	Totaal aantal 1 ^e jrs. (schatting)	Respons
Hbo A (OPGM)	Allochtoon	9	35	26%
	Autochtoon	15	105	14%
Hbo B (CE)	Allochtoon	42	60	70%
	Autochtoon	145	240	60%
Hbo C (IBL)	Allochtoon	26	54	48%
	Autochtoon	12	54	22%

Tabel 3   Rendement na 5 jaar naar hbo opleiding en etnische afkomst, voltijdstudenten met een mbo-, havo- of vwo-vooropleiding (cohort 2004/05)

	autochtoon	allochtoon	Rendementsverschil
Hbo A OPGM-opleidingen			
Sociaal Pedagogische Hulpverlening	70%	69%	1%
Culturele en Maatschappelijke Vorming	54%	50%	4%
Pedagogiek	71%	62%	9%
Maatsch.Werk en Dienstverlening	74%	59%	15%
Hbo B (CE)	60%	49%	11%
Hbo C (IBL)	59%	42%	17%

Bron: Hbo-raad

Voor deze opleidingen komt vrijwel dezelfde volgorde in studiesuccesverschillen terug als in figuur 2. Bij drie van de vier opleidingen waar eerstejaars hbo A-studenten uiteindelijk uit kunnen kiezen, zijn de rendementsverschillen tussen autochtone en allochtone studenten het kleinst. Vooral bij de opleidingen SPH en CMV zijn de verschillen minimaal, gevolgd door Pedagogiek (deze drie opleidingen omvatten samen 60 procent van de eerstejaarsinstroom van cohort 2004 van hbo A). Het rendementsverschil bij hbo B is daarbij vergeleken groter (11 procentpunten). Het grootste rendementsverschil vinden we met 17 procentpunten bij hbo C.

Deze uitkomsten tonen dat de ‘ranking’ van studievoortgangverschillen na 1 jaar, gebaseerd op de steekproef, een goede indicatie vormen voor rendementsverschillen na 5 jaar volgens de populatiegegevens van de hbo-raad.

Severiens, Wolff, Meeuwisse, Rezai en De Vos (2008, p.28): Verschillen in studie-uitval tussen pabo-opleidingen

In dit onderzoek is gezocht naar uitvalfactoren voor niet-westerse allochtone studenten op drie pabo-opleidingen. Om tot een selectie te komen van drie opleidingen is gebruik gemaakt van hbo-raad gegevens. Opleidingen zijn uitgekozen op basis van drie criteria:

1. Een substantiële gemiddelde instroom van niet-westerse allochtone pabo-studenten over de cohorten 2001-2005.
2. Uitval van niet-westerse allochtone studenten. Verschillen in uitval van niet-westerse allochtone studenten geven aan dat de ene opleiding deze studenten beter kan behouden dan de andere.
3. Uitvalverschillen tussen niet-westerse allochtone en autochtone studenten. Dit criterium is een aanwijzing voor de mate waarin niet-westerse allochtone studenten van een opleiding een gelijke kans op uitval (of behoud) hebben.

In de tabellen 1 tot en met 3 staan de resultaten voor deze drie criteria uitgesplitst naar pabo-opleiding. De opleidingen zijn geanonimiseerd omdat dit de opleidingen uit de casestudies is toegezegd. De drie opleidingen in deze casestudies zijn aangegeven met pabo A, pabo B en pabo C. De opleidingen die buiten het onderzoek zijn gelaten zijn aangegeven met x-en.

Uit de combinatie van de tabelgegevens komt naar voren dat opleiding A het meest succesvol is. Deze opleiding heeft de op een na laagste uitval van niet-westerse studenten en slaagt er dus relatief gezien goed in om allochtone studenten voor hun opleiding te behouden. Tevens blijkt dat de uitvalverschil tussen niet-westerse en autochtone studenten veruit het laagst is (acht procent) wat erop duidt dat op opleiding A de etnische achtergrond van studenten het minst een rol speelt in de kans op uitval. Een gemiddelde opleiding in dit opzicht is opleiding B (uitvalverschil 19 procent). De opleiding die op basis van de hbo-raad cijfers het minst gunstig naar voren komt is opleiding C. Samen met opleiding B is de uitval van allochtone studenten hier het hoogst (57 procent) maar op opleiding C is het verschil in uitvalpercentages tussen allochtone en autochtone studenten het grootst (26 procent).

Tabel 1 Gemiddelde absolute instroom van niet-westerse pabo-studenten over cohorten 2001-2005

Hogeschool	Gemid. abs. instroom cohorten '01-'05
Pabo C	92
Pabo A	76
xxxx	54
Pabo B	51
xx	38
x	37
xxxxxx	25
xxxxx	23
xxx	21

Bron: Hbo-raad, Bewerking: Risbo

Tabel 2 Gemiddelde uitval binnen 3 jaar over cohorten 2000-2004, niet-westerse allochtone pabo-studenten

Hogeschool	Gemiddeld uitval-%
xxxxxx	43%
Pabo A	44%
xx	47%
xxxxx	50%
xxx	52%
xxxx	54%
X	56%
Pabo B	57%
Pabo C	57%

Bron: Hbo-raad, Bewerking: Risbo

Tabel 3 Gemiddeld uitvalverschil binnen 3 jaar tussen autochtone en niet-westerse allochtone pabo-studenten over cohorten 2000-2004

Hogeschool	Gemiddeld verschil uitval-%
Pabo A	8%
xxxxx	12%
xx	15%
xxxxxx	16%
Pabo B	19%
xxx	20%
xxxx	24%
x	24%
Pabo C	26%

Bron: Hbo-raad, Bewerking: Risbo